

Klimat- och energiplan 2017-2020

Dokumentnamn	Klimat- och energiplan för Härnösands kommun (inkl. miljö-och klimatpolicy)	Dokumenttyp Plan		
Fastställd av	Kommunfullmäktige	Datum 2017-01-01	Diarienummer KS16-492-003	
Dokumentansvarig/processägare	Kommunstyrelsen	Version 1.0	Senast reviderad 2017-01-30	Giltig t o m Tillsvidare
Dokumentinformation	Ersätter tidigare energiplan 2006-2015 som antogs i KF 931213 § 123			
Dokumentet gäller för	Samtliga verksamheter och bolag inom kommunkoncernen och Härnösand som geografiskt område			
Annan information	Redaktionella ändringar kan göras under löptid utan ny beslutsprocess			



Innehåll

1	Förord	3
2	Inledning	4
3	Övergripande målbild för klimat och energiplanen.....	5
3.1	Miljö- och klimatpolicy för Härnösand.....	5
3.2	Nollvision för klimatet och en fossiloberoende fordonsflotta	5
3.3	Tillväxtstrategi till år 2030	6
4	Handlingsplan	7
	Så läser du handlingsplanen	8
4.1	Fysisk planering	9
4.2	Förnybar energiförsörjning	11
4.3	Energieffektivisering och ett hållbart byggande	12
4.4	Hållbara transporter.....	14
4.5	Hela Härnösand är med.....	16
5	Energiplan	19
5.1	Hushållning med energi	19
5.2	Samverkan med annan kommun eller betydande intressent	19
5.3	Trygg och säker energi	19
5.4	El.....	20
5.5	Fjärrvärme.....	21
6	Appendix.....	23
	Nulägesbeskrivning	23
	Från globala till lokala klimatmål	25
	Initiativet till fossilfritt 2030	26
	Tillväxtstrategi 2030 Härnösand	27
	Om klimat- och energiplanen.....	27

1 Förord

Världen är överens om att det är vi människor som påverkar klimatet och redan idag ser vi effekterna av vad historiska utsläpp av växthusgaser ger upphov till. Vi är den generation som först ser konsekvenserna men också den sista som kan göra någonting för att begränsa den framtida klimatpåverkan för våra kommande generationer.

Härnösand som geografiskt område ligger i jämförelse med Sverige som helhet väldigt bra till när det gäller utsläpp av växthusgaser. Det nationella målet att utsläpp av växthusgaser ska vara 40 % lägre än år 1990 uppnådde Härnösand redan år 2008. Härnösand har mer än halverat utsläppen av växthusgaser redan år 2014 vilket vi ska förstärka än mer genom att konsekvent arbeta för att ersätta fossila bränslen med förnybara och vara resurseffektiva i vår konsumtion.

Härnösands stora utmaning ligger inom transporter, vilken står för mer än hälften av våra utsläpp av växthusgaser.

Härnösands kommun har som vision att bygga en hållbar framtid med mål om att vara en ledande miljökommun med ett aktivt omställningsarbete till en fossilfri ekonomi. All tillväxt i Härnösand ska genomsyras av hållbarhet och ett gemensamt engagemang är nyckeln till vår fortsatta framgång.

Ursprungligen var tanken att enbart revidera tidigare energiplan men har under arbetets gång utvidgats till att omfatta en mer heltäckande plan som förutom lagkrav omfattar hur kommunen ska arbeta för att begränsa kommunens klimatpåverkan. Projektet har även tagit fram långsiktiga klimatmål för antagande då långsiktiga målsättningar inom klimat- och energiområdet saknats.

Handlingsplanen som är framtagen i Klimat- och energiplanen är en av många delar i Härnösands miljöarbete, och mycket har gjorts historiskt i Härnösand och flera åtgärder pågår, men vi måste göra mer och växla upp arbetet ytterligare för att nå klimatmålen.

I handlingsplanen fokuserar vi på åtgärder som ansluter till våra strategier att nå en hållbar tillväxt mot år 2030. Vi behöver även följa upp att det vi gör är tillräckligt för att nå ända fram och löpande värdera vilka åtgärder vi kan göra.

Kommunkoncernen (Härnösands kommun inkl. alla kommunala bolag) är stolta över att kunna peka ut konkreta och genomförbara åtgärder som visar vad vi tillsammans kan göra för att Härnösand ska fortsätta vara en ledande miljökommun.

I kommunkoncernen ska vi leva som vi lär och visa vägen till den framtida vardagen i Härnösand.

Det kommer krävas ett fortsatt mod och än mer öppenhet till både förändring och nya initiativ. Ett brett och gränsöverskridande engagemang är också nödvändigt samt en tydlig handlingskraft av oss alla som bor, lever och verkar i kommunen. Samverkan, kunskap och kommunikation är nyckeln till framgång i arbetet!

2 Inledning

Klimat- och energiplanen (nedan planen) kommer att användas som ett verktyg för kommunens strategiska och långsiktiga klimat- och energiarbete. Planen ger även bättre förutsättningar att hantera frågorna på lokal nivå.

Fokus i planen är en handlingsplan med åtgärder indelade i fem (5) prioriterade insatsområden.

Insatsområdena är:

- fysisk planering
- förnybar energiförsörjning
- energieffektivisering och ett hållbart byggande
- hållbara transporter
- hela Härnösand är med!¹

Åtgärder för arbetet med att anpassa kommunen till ett förändrat klimat ingår inte i planen direkt, men indirekt ger planen effekter som begränsar klimatförändringar på längre sikt.

Avgränsningar i planen finns även mot åtgärder som hanteras i andra styrande dokument, som exempelvis avfallsplanen, som tas upp inom områden och hänvisas där dessa berörs.

Mer bakgrundsinformation om nuläge, planen, mål och styrande dokument finns redovisade i appendix.

¹ I insatsområdet ingår åtgärder som berör upphandling, konsumtion, kommunikation och samverkan

3 Övergripande målbild för klimat och energiplanen

3.1 Miljö- och klimatpolicy för Härnösand

Utifrån kommunens övergripande mål att Härnösand ska vara en ledande miljökommun med aktivt omställningsarbete, och att all utveckling i Härnösand präglas av hållbarhet och gemensamt engagemang för minskad miljöpåverkan, ska kunskap utvecklas för att skapa ett hållbart samhälle, och bidra till att de globala och nationella miljömålen nås.

Detta innebär att all verksamhet ska genomsyras av långsiktighet när det gäller ekologi, ekonomi och sociala faktorer.

Tillsammans ska alla i sina olika roller i kommunens verksamheter arbeta för att skapa förutsättningar för den som besöker, bor, lever och verkar i kommunen och med gemensamma krafter bygga en hållbar framtid för Härnösand.

3.2 Nollvision för klimatet och en fossiloberoende fordonsflotta

Det långsiktiga klimatmålet för Härnösands kommun är:

I Härnösand når vi nollvisionen för klimatet senast år 2045 - vilket innebär att Härnösands kommun senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp när teknik finns tillgänglig till rimlig ekonomi.

Målprecisering: Utsläppen av växthusgaser i Härnösand som geografiskt område ska vara minst 85 % lägre år 2045 än år 1990 i enlighet med Sveriges internationella växthusgasrapportering.

Ettappmålet, resan på vägen till det långsiktiga målet för Härnösands kommun är:

Fordon i Härnösand ska vara fossiloberoende senast år 2030 - vilket innebär att alla markburna transporter, inklusive entreprenadmaskiner, i Härnösands kommun senast år 2030 är fossiloberoende.

Härnösands kommunkoncern ska vara föregångare och uppnå målsättningen senast år 2021 (exkl. entreprenadmaskiner²).

Målprecisering: Utsläppen av växthusgaser från fordon i Härnösand som geografiskt område ska minska med 80 % jämfört med år 2010.

² Ska utredas för när entreprenadmaskiner kan uppnås och om det kan ingå i måltalet.

3.3 Tillväxtstrategi till år 2030

Planen utgör en handlingsplan som är en del i att uppnå målbild och delstrategier i tillväxtstrategin³.

Den övergripande målbilden i Härnösands tillväxtstrategi mot år 2030 är

”Företagsamma staden med den personliga livsmiljön” - I Härnösand är vi engagerade och företagsamma – på egen hand eller tillsammans i företag, organisationer och nätverk. Miljön där du lever och verkar ska passa dig och det liv du vill leva – du kan finna din plats både i staden, vid havet och på landet.

³ Mer information redovisas i appendix, och i Tillväxtstrategin som helhet (under remiss).

4 Handlingsplan

Handlingsplanen innehåller totalt 22 inriktningar för åtgärder indelade i 5 prioriterade insatsområden.

Inriktningarna beskriver prioriterade områden för åtgärder som behöver genomföras i Härnösands kommun, men tar hänsyn till kommunens rådighet inom respektive område.

Rådigheten är på flera sätt begränsad och hur vi lyckas med att nå våra mål är även beroende av utvecklingen i vår omvärld, exempelvis kan nämnas utvecklingen av E4:an genom Härnösand och en ökad kapacitet och attraktivitet för gods- och persontrafik på järnvägen (Nya Ostkustbanan).

För att vi ska kunna åstadkomma önskad förändring av vårt samhälle och nå våra mål krävs en stark gemensam kraft och att vi skapar förutsättningar för engagemang och delaktighet från oss alla som besöker, bor, verkar och lever i vår kommun.

De prioriterade insatsområden (**fet stil**) och inriktning av åtgärder (**grön**) för Härnösands kommun är:

1. Fysisk planering

1. Planera för ett energi- och transporteffektivt samhälle
2. Bidra till en klimatsmart regionförstoring

2. Förnybar energiförsörjning

1. En fortsatt utbyggnad av förnybar energi
2. Säkerställa en trygg elförsörjning
3. Leda utvecklingen av infrastruktur till förnybara drivmedel
4. Främja och underlätta nyproduktion av förnybar energi

3. Energieffektivisering och ett hållbart byggande

1. Öka resurseffektiviteten i fjärrvärmen
2. Energieffektivisera det kommunala och privata fastighetsbeståndet
3. Leda utvecklingen av en resurseffektiv belysning
4. Minska klimatpåverkan i hela byggnationsprocessen
5. Utveckla energitjänster som bidrar till att begränsa klimatpåverkan

4. Hållbara transporter

1. Prioritera och satsa på gång, cykel och kollektivtrafik
2. Verka för en mer energieffektiv fordonspark och främja användning av drivmedel med låg klimatpåverkan
3. Använda och utveckla styrmedel för att minska bil- och flygtrafiken
4. Arbeta för en mer resurseffektiv godshantering
5. Underlätta och uppmuntra sjöfart som är energieffektiv

5. Hela Härnösand är med

1. Öka vår kunskap och därmed handlingskraft – kommunikation är nyckeln
2. Utbilda en ny generation klimatsmarta medborgare

3. **Minska klimatpåverkan från vår konsumtion**
4. **Utveckla och minska våra inköp av resurskrävande varor och tjänster**
5. **Förebygga avfall, främja återvinning och ett ansvarsfullt återbruk**
6. **Satsa på hållbara aktiviteter och evenemang**

Så läser du handlingsplanen

Handlingsplanen har två perspektiv, det ena är "Organisationsperspektivet" som avser åtgärder inom den egna organisationen, kommunkoncernen, och det andra är "Härnösandsperspektivet" som avser kommunen som helhet, dvs. det geografiska området.

För båda perspektiven finns insatsområden med inriktning på åtgärder till 2020 med sikte på Härnösands kommuns långsiktiga klimatmål.

HO X.Y	Åtgärdsbeskrivning	Tid	Ansvar
--------	--------------------	-----	--------

H = Härnösandsperspektivet

O = Organisationsperspektivet

X = Insatsområde

Y = Åtgärdsnummer inom insatsområde

Förkortningar för ansvar inom kommunkoncernen	
KOM	Härnösands kommun
HEM	Härnösand Energi & Miljö AB
HUS	AB Härnösandshus
HKF	AB Härnösands Kommunfastigheter
TEC	Technichus i Mitt Sverige AB

4.1 Fysisk planering

En förutsättning för Härnösand att utvecklas på ett hållbart sätt med låga utsläpp av växthusgaser är att vi planerar samhället på ett resurseffektivt sätt. Infrastrukturen behöver utnyttjas mer effektivt och klimatpåverkan begränsas från framförallt våra transporter. Vidare behöver vi skapa förutsättningar för en optimerad energianvändning i våra bostäder och verksamhetslokaler, både i befintliga och vid nybyggnation. Den fysiska planeringen är vårt verktyg som skapar våra ramar för ett energi- och transporteffektivt samhälle som främjar en hållbar livsstil och tillväxt.

Genom att använda den översiktliga planeringen i första hand som ett verktyg kan en struktur skapas i samhället som är mer resurseffektiv och som leder till bättre möjligheter till samverkan och riktning i vår utveckling av Härnösands kommun. Planeringen av samhället ska anpassas så att det blir enklare och mer självklart att välja klimatsmarta transportmedel såsom gång, cykel och kollektivtrafik.

Planera för ett energi- och transporteffektivt samhälle

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H1.1	Beakta inriktningen av åtgärder i handlingsplanen vid översynen av översiktsplanen	2017-2018	KOM
H1.2	Energieffektivisering och klimatteffekter ska konsekvent beaktas vid all fysisk planering	Löpande	KOM
H1.3	Förtätning av arbetsplatser, stationsnära lägen i centrala Härnösand	Löpande	KOM
H1.4	Förtätning av bostadsbeståndet i centrala Härnösand	Löpande	KOM
H1.5	Ökad tillgänglighet för alla trafikslag till strategiska bytespunkter	Löpande	KOM
H1.6	Gång- och cykel prioriteras före andra markburna fordon i korsningspunkter	Löpande	KOM
H1.7	Sammanhängande cykelvägnät i centrala Härnösand	Löpande	KOM
H1.8	Säkra gång- och cykelvägar till skolor för att minska biltrafiken	Löpande	KOM
H1.9	Skapa yteffektiva parkeringslösningar och ersätt parkeringsplatser i centrala Härnösand till förmån för verksamheter och attraktioner	Löpande	KOM
H1.10	Utveckla Kronholmen så att centrala Härnösand upplevs som en sammanhållen enhet med gångavstånd mellan målpunkter	Löpande	KOM
H1.11	Utgå från hållbara transportlösningar där nya bostäder och personalintensiva arbetsplatser endast förläggs i	Löpande	KOM

	anslutning till befintliga eller planerad gång-, cykelstråk eller kollektivtrafik		
--	---	--	--

Bidra till en klimatsmart regionförstoring

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H1.12	Verka för Nya Ostkustbanan i syfte att utöka kapacitet och minska restiden på järnvägen	Löpande	KOM
H1.13	Skapa förutsättningar för den fortsatta utbyggnaden av bredband	<2020	HEM

4.2 Förnybar energiförsörjning

I Härnösand är kommunkoncernen självförsörjande på den värme och el som används inom hela kommunkoncernen. Detta genom lokalproducerad energi baserad på i huvudsak sol, vind och träbränslen som är nära 100 % förnybar.

För att begränsa vår klimatpåverkan inom kommunen som geografiskt område måste vi byta ut de kvarvarande fossila energikällorna mot förnybara och då med störst fokus på hur vi transporterar oss i kommunen.

Härnösand ska arbeta för ett resurseffektivt och förnybart energisystem genom hela värdekedjan från bränslet till användning.

En fortsatt utbyggnad av förnybar energi

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H2.1	Fortsatt utbyggnad av fjärrvärme	Löpande	HEM
H2.2	Utbyggnad av infrastruktur för biogasproduktion och uppgradering till fordonsgas baserad på insamling av medborgarnas matavfall och avloppsslam	<2017	HEM
H2.3	Utredning av möjligheterna till ytterligare biogasproduktion och avsättningsområden	Löpande	HEM

Säkerställa en trygg elförsörjning

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H2.3	Störningsfria elleveranser – elnätet vädersäkras för att hålla fortsatt hög leveranssäkerhet	<2020	HEM

Leda utvecklingen av infrastruktur till förnybara drivmedel

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
OH2.4	Utbyggnad av infrastruktur för fordonsgas inom kommunen, reservtankstation i Åland	2017	HEM
OH2.5	Utbyggnad av infrastruktur för elfordon inom kommunen	2016-2019	HEM, HUS, HKF, KOM

Främja och underlätta nyproduktion av förnybar energi

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H2.6	Följa framtagna vindbruksplan för vindkraft i Härnösands kommun	Löpande	KOM
OH2.7	Framtagande av en solkarta för Västernorrlands län som visar på bra lägen för produktion.	2017	KOM

4.3 Energieffektivisering och ett hållbart byggande

Härnösands energianvändning beror dels på standarden i befintliga bostäder och verksamhetslokaler, samt hur energin används. Som hyresgäst är en effektiv användning viktig och för de som äger fastigheter går det att göra mycket för att minska energianvändningen, exempelvis tilläggsisolera, byta fönster, byta belysning, utbyten av styr- och reglersystem och ventilationssystem med värmeåtervinning mfl.

I Härnösands kommun ska energianvändningen minska, de förnybara materialvalen och miljöhänsyn öka genom hela byggnationsprocessen, dvs. från uppförande, drift och underhåll till efterbehandling av byggnationen.

Det är av stor vikt att hålla en aktiv dialog i tidiga skeden om energikrav och miljöhänsyn vid byggnation och föra en dialog om möjligheter till effektiviseringsåtgärder i befintliga bostäder och verksamhetslokaler.

Öka resurseffektiviteten i fjärrvärmerna

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H3.1	Prioriterade insatser för att bibehålla fjärrvärmens konkurrenskraft	Löpande	HEM

Energieffektivisera det kommunala privata fastighetsbeståndet

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O3.2	Minska fastighetsbeståndets påverkan genom investeringar och reinvesteringar i energieffektivisering och beteendepåverkan	Löpande	HUS, HKF
O3.3	Högt energiklassade vitvaror vid utbyte	Löpande	HUS, HKF

Leda utvecklingen av en resurseffektiv belysning

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H3.4	En resurseffektiv och ändamålsenlig gatubelysning	Löpande	KOM, HEM
O3.5	En resurseffektiv och ändamålsenlig belysning i kommunkoncernens fastigheter	Löpande	HUS, HKF

Minska klimatpåverkan i hela byggnationsprocessen

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H3.6	Skapa en hållbar dialog med byggherrar i tidiga skeden	Löpande	KOM
O3.7	Tillämpa högre energikrav än Boverkets minimikrav vid uppförande av nya byggnader	Löpande	HUS, HKF

OH3.8	Mer förnybara och energieffektiva material vid byggnation	Löpande	KOM, HUS, HKF
O3.9	Utveckla strategi för ekosystemtjänster med gröna stråk och gröna tak som förbättrar inomhusklimatet	Löpande	KOM

Utveckla energitjänster som bidrar till att begränsa klimatpåverkan

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H3.10	Ge kunder tillgång till sina mätvärden i realtid för att kunna använda olika smarta energitjänster, till nytta för både ekonomin och klimatet	2017-2018	HEM
O3.11	Införande av system och rutiner för uppföljning av energianvändningen i fastighetsbeståndet	Löpande	HUS, HKF

4.4 Hållbara transporter

Härnösands kommun står inför stora utmaningar för att minska transporternas växthusgasutsläpp. Transporter står för mer än hälften av utsläppen i Härnösand (2014) och utgör vår största utmaning.

Goda förutsättningar och alternativ behövs så att fler kan utföra sina vardagsärenden utan att behöva använda bilen, vi behöver prioritera en mer konkurrenskraftig kollektivtrafik, ett mer sammanhängande cykelnät och attraktiva miljöer för fotgängare.

Bilen kommer fortfarande att ha en roll i kommunen i framtiden men då med drivmedel med en lägre klimatpåverkan.

Vi har även möjligheter att genom våra egna kommunala transporter visa vägen och bli mer effektiva och öka användningen av hållbara transporter.

Kommunkoncernen är en stor köpare av produkter och tjänster som kan utvecklas genom att ställa större krav på transporter hos våra leverantörer.

Prioritera och satsa på gång, cykel och kollektivtrafik

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H4.1	Genomföra enklare åtgärder för att synliggöra befintliga gång- och cykelvägar mer	2017 - 2018	KOM
H4.2	Deltagande i samverkansprojekt (Koll2020) med mål om en förbättrad fysisk och regional tillgänglighet samt att få fler invånare i länet att resa kollektivt.	2017-2020	KOM ⁴
O4.3	Deltagande i samverkansprojekt Hållbara resor med fokus på tjänsteresor och arbetsresor till och från jobbet	2016 - 2018	KOM
O4.4	Cykelled mellan centrala Härnösand och Älandsbro med små nivåskillnader ska utredas på nedlagd järnvägsbank	2017-2018	KOM
O4.5	Cykelparkeringar med fastlåsning nära strategiska målpunkter och kopplingar till kollektivtrafik	Löpande	KOM
O4.6	Utred nya tjänster för samåkning och kollektivtrafik i mer glesbebyggda områden	2016-2018	KOM
O4.7	Säkerställa en fortsatt fossilfri kollektivtrafik	Löpande	KOM

Arbeta för en mer energieffektiv fordonspark och främja användning av drivmedel med låg klimatpåverkan

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
---	--------	-----	----------

⁴ Ansökan är inlämnad men beslut är inte taget

H4.8	Marknadsbearbetning biogasbilar, öka försäljningen av gas	2017-2020	HEM
H4.9	Marknadsbearbetning elbilar, i syfte att öka antalet elbilar i kommunen som geografiskt område	2016-2019	KOM, HEM, HUS
O4.10	Fossiloberoende fordonspark i kommunkoncernen enligt antaget mål med inledande utredning för hur det kan genomföras	2017	KOM, HUS, HEM
O4.11	Utred möjligheten att införa krav på förnybara drivmedel i upphandlingen av närtransporter och tjänster	Löpande	KOM
O4.12	Införande av intelligent förarstödsystem inkl. alkoholås (ISA) vid inköp av nya fordon, samt i befintliga fordon om det är motiverat	Löpande	KOM
OH4.13	Vidareutveckla möjligheter att utöka användningen av kommunens bilpool inkl. elcyklar	2017-2018	KOM

Använda och utveckla styrmedel för att minska bil- och flygtrafiken

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O4.14	Intern klimatkompensering används för resor i tjänsten för anställda och förtroendevalda i Härnösands kommun	Löpande	KOM
O4.15	Vidareutveckla den interna klimatkompenseringen och främja hållbara och klimatfrämjande åtgärder	2017-2018	KOM

Arbeta för en mer resurseffektiv godshantering

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
H4.16	Bygg om korsningen Hamnleden-E4 vilket ger bättre tillgänglighet för stora och skrymmande transporter från hamnen	2016-2020	KOM
OH4.17	Dialog, samverkan, samlastning omlastning av gods som minskar tunga transporter i stadskärnan	Löpande	KOM

Underlätta och uppmuntra sjöfart som är energieffektiv

#	Åtgärd	Ansvarig
	Inga åtgärder registrerade	

4.5 Hela Härnösand är med

För att begränsa klimatpåverkan behöver alla i Härnösand vara med och bidra. Kommunkoncernen ska genom kunskap och handling skapa förutsättningar och inspirera andra, samtidigt arbeta med styrmedel och tekniska lösningar som underlättar en mer hållbar livsstil.

Kommunkoncernen ska ta tillvara, stödja och uppmuntra anställda och medborgarens engagemang att vilja förändra sina vanor till ett mer klimatsmart beteende.

Att trygga tillgången till livsmedel är viktigt i en tid när klimatförändringar och resursknapphet skapar osäkerheter kring livsmedelsförsörjningen. Härnösands kommuns senaste livsmedelsupphandling står som förebild och modell för många andra kommuner för upphandling av matförsörjningen till förskolor, skolor, äldre- och särskilt boende.

Härnösands kommun ska fortsätta vara en Fairtrade City vilket bidrar till en världshandel med rättvisa villkor, där producenter i länder med utbredd fattigdom har möjlighet att skapa sig en trygg och hållbar utveckling.

Kommunkoncernen upphandlar varor och tjänster för stora belopp årligen i vilken krav på hänsyn ska ställas för att begränsa klimatpåverkan. I inköpen av varor och tjänster ska miljöpåverkan och energieffektivitet alltid finnas med i beslutet.

Härnösands kommun ska ha en evenemangsstrategi där hållbarhet prioriteras för att minimera evenemangens miljöpåverkan och underlätta för besökarna att göra hållbara val.

Avfall- och kemikaliehantering hanteras särskilt i respektive planer och program men är indirekt en del i planen.

Kommunkoncernen måste påbörja förändringsarbetet i egen regi, dels för att visa trovärdighet och på ett bättre sätt påverka andra i samma riktning. Åtgärder ska kommuniceras på ett aktivt och strukturerat sätt vilket ett införande av miljöledningssystem bidrar till.

Kommunkoncernens verksamheter har olika uppdrag vilket innebär stora utmaningar men ger oss även goda möjligheter att skapa rutiner som gör det enklare för samarbete och tillsammans begränsa vår gemensamma klimatpåverkan.

Öka vår kunskap och därmed handlingskraft – kommunikation är nyckeln

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O5.1	Införande av miljöledningssystem för kommunens verksamheter	Löpande	KOM
O5.2	Alla anställda i Härnösands kommun ska genomgå miljöutbildning	2017 - löpande	KOM
O5.3	Utöka användningen av teknik för distansmöten för att minska resor till och från fysiska möten som kräver transporter, samt mäta och följ upp.	2017 - löpande	KOM
H5.4	Tydlig information till medborgare om vad de själva kan åstadkomma via vår hemsida och sociala kanaler	Löpande	KOM

OH5.5	Strukturerade och återkommande kampanjer för ökad klimatmedvetenhet	Löpande	KOM
OH5.6	Klimat- och energirådgivning ska finnas för medborgare i kommunen	Löpande	KOM
H5.7	Deltagande i nätverk för kunskap- och erfarenhetsutbyte utvärderas löpande	Löpande	KOM

Utbilda en ny generation klimatsmarta medborgare

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O5.8	Miljö- och klimatprojekt i kommunens skolor	Löpande	KOM
O5.9	Åtgärder för att öka kunskap om energi- och klimatfrågor inom skolan	Löpande	HEM, KOM, TEC

Minska klimatpåverkan från vår konsumtion

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O5.10	Fortsätta öka andelarna av närproducerad, miljömärkt, ekologisk och vegetarisk mat som serveras i kommunens verksamheter	Löpande	KOM
O5.11	Minska matavfall i våra skolor	Löpande	KOM
H5.12	Skapa förutsättningar för fler lokala initiativ som bidrar till en ökad lokal och regional livsmedelsförsörjning	Löpande	KOM

Utveckla och minska våra inköp av resurskrävande varor och tjänster

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O5.13	Utred möjligheten att införa krav på förnybara drivmedel i upphandlingen av närtransporter	2017-2018	KOM
O5.14	Införande av system och rutiner för miljöanpassad upphandling i hela den kommunala verksamheten	Löpande	KOM
O5.15	Vid inköp och upphandling alltid beakta miljöpåverkan och energieffektivitet	Löpande	KOM

Förebygga avfall, främja återvinning och ett ansvarsfullt återbruk

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
O5.16	Visionen är att år 2030 ska allt ingå i kretslopp, åtgärder ska genomföras enligt antagen avfallsplan	Löpande	KOM

O5.17	Handlingsprogram för Härnösands kemikaliehantering ska efterlevas	2017 - löpande	KOM
--------------	---	----------------	-----

Satsa på hållbara aktiviteter och evenemang

#	Åtgärd	Tid	Ansvarig
OH5.18	Evenemangsstrategi ska tas fram med inriktning på hållbara evenemang och aktiviteter	2017	KOM

5 Energiplan

Enligt lagen⁵ om kommunal energiplanering ska varje kommun i Sverige ha en gällande energiplan som omfattar tillförsel, distribution och användning av energi. Den ska även innehålla en miljöbedömning⁶ som visar hur miljö, hälsa och resurshushållning påverkas när planen genomförs.

Energiplanen är en del i planen och består dels av de strategier och mål som leder till en hållbar energiförsörjning och dels av en beskrivning av det aktuella arbetet med långsiktigt trygg energiförsörjning och -distribution.

5.1 Hushållning med energi

Kommunkoncernen är en betydande aktör i Härnösand i arbetet med att hushålla med energi. Kommunen har rådighet över större delen av anläggningar inom det geografiska området och har goda möjligheter att påverka genom kommunägda Härnösand Energi & Miljö ABs (nedan Hemab) verksamhet, energi- och klimatrådgivningen och kommunens tillsynsverksamhet. I handlingsplanen ingår flera åtgärder som syftar till hushållning med energi. Dels ska användningen av el och värme minska och dels ska de fossila energikällorna bytas mot förnybara alternativ. På så sätt säkras vi Härnösands tillgång till energi och blir oberoende av fossila bränslen och begränsar klimatpåverkan.

5.2 Samverkan med annan kommun eller betydande intressent

Hemab är en betydande aktör på den lokala energimarknaden och samarbetar i fjärrvärmeproduktion med SCA Bionorr AB som bidrar med industriell spillvärme.

Hemab omhändertar Örnsköldsviks kommuns matavfall och har möjlighet att ta emot från fler kommuner som del i biogasproduktionen.

5.3 Trygg och säker energi

Kommunkoncernen arbetar sedan många år systematiskt med att ge Härnösands kommuns medborgare och företag en trygg och säker tillgång till energi på både kort och lång sikt. Arbetet sker i huvudsak genom Hemabs verksamhet som bl.a. levererar el och fjärrvärme i kommunen. Säkerhetsarbetet inkluderar både produktion och distribution och sker i nära samarbete med viktiga energiaktörer såsom inom el exempelvis Svenska Kraftnät, E.ON Elnät AB, större kunder och leverantörer.

Hemab har dessutom på uppdrag av kommunen satsat på lokalproducerad biogas genom ett lokalt kretslopp via en småskalig anläggning för biogasproduktion som är under uppförande och beräknas vara idrift med start år 2017 vid återvinningsanläggningen i Äland. Biogasen uppgraderas till fordonsgas och görs tillgänglig vid en uppförd tankstation i anslutning till E4:an. Anläggningen beräknas kunna bidra med miljönytta motsvarande 300 000 liter diesel. En reservtankstation kommer uppföras vid Älands återvinningsanläggning och ska stå färdig andra kvartalet år 2017.

Samtliga satsningar ovan medverkar till en trygg och säker lokal energiförsörjning i Härnösand.

Det kortsiktiga arbetet är inriktat på att minimera störningar till kunder och att säkra leveranserna av energi till fördelaktiga priser. Ur ett helhetsperspektiv är det

⁵ Sveriges riksdag. Lag (1977:439) om kommunal energiplanering

⁶ Finns redovisad i appendix under - Om klimat- och energiplanen

viktigt att Härnösand anpassas till och har beredskap för framtida förändringar av till exempel energipriser, energiskatter, teknikutveckling, klimatet och framtida miljökrav.

Härnösands kommuns expansion och förtätning av bebyggelse samt framtida förändringar av lokal energiproduktion kommer att ställa oss inför tekniska utmaningar och kan komma att kräva exempelvis anpassningar av elnätet.

För arbetet med trygg och säker energi ansvarar kommunstyrelsen. Hemab är utförare av merparten av arbetet med stöd i vissa praktiska frågor från kommunen. Kommunkoncernen har en krisorganisation som kommunstyrelsen ansvarar för där Hemab ingår. Hemab har dessutom en egen krisorganisation som aktiveras vid större störningar och innefattar alla delar av Hemabs verksamheter.

5.4 El

Kommunala dotterbolaget till Hemab, Härnösands Elnät AB, ansvarar för elnätet. Elnätet är idag sammankopplat med E.ON Elnät ABs regionala elnätet genom fyra inmatningspunkter (fem inkl. Stormons vindkraftpark), vilket bidrar att ge redundans vid eventuella bortfall av någon inmatningspunkt. Elnätet har nära 14 000 anslutna kunder och överför årligen cirka 260 miljoner kWh elenergi på vårt 1 550 km långa elnät. Överföringen har minskat stadigt sedan år 2012 då den var 270 miljoner kWh.

Verksamheten inom Elnät är inte tillstånds- eller anmälningspliktig ur miljösynpunkt men miljömålen är ändå högt ställda. Med övergången från luftledning till jordkabel, där målet är att fram till år 2020 så ska 100 km elnät grävas ner motsvarande 20 procent av mellanspänningsnätet minskar behovet av skogs- och åkermark för ledningsgator som därmed kan återlämnas till berörda markägare. Dessutom vid nergrävning av ledningar så läggs det ner rör för att möjliggöra för framtida bredband. Kreosotstolpar används i verksamheten idag med andra typer av stolpar med mindre miljöpåverkan används nära bebyggelse och när särskild miljöhänsyn behöver tas, ex vid vattendrag. De maskiner som används i verksamheten använder miljöanpassade drivmedel och oljor.

Härnösands Elnät ABs elnätsområde består idag av 8 fördelningsstationer och cirka 560 nätstationer. Härnösands Elnät ansvarar för eldistributionen i hela Härnösand förutom området kring Viksjö som E.ON Elnät AB ansvarar för.

Avbrottstiden i elnätet ligger på cirka 40 minuter per kund (2015), vilket kan jämföras nationellt med ca 70 minuter per kund. Elnät arbetar successivt med installation av utrustning i nätstationerna för att detektera inom vilka områden fel uppstår. Detta tillsammans med fjärrmanövrerade frånskiljare kommer att minska avbrottstiderna ytterligare.

Elnätsföretagen har på nationellt plan utvecklat en störningsberedskap för lokala och regionala störningar. Organisationen är uppdelad i sju samverkansområden indelade efter geografiska och meteorologiska förutsättningar. Genom denna samverkan genomförs övningar och möjligheten finns till förstärkning av personal och nödvändig utrustning om en större störning skulle inträffa.

För anslutning av storskalig vindkraft eller annan lokal produktion av större karaktär krävs förstärkningar i elnätet. För mindre anläggningar är elnätet väl dimensionerat i stadsnätet och relativt väl dimensionerat i landsbygdsnätet men nätförstärkning kan krävas för anläggningar i ytterområden räknat från nätstation.

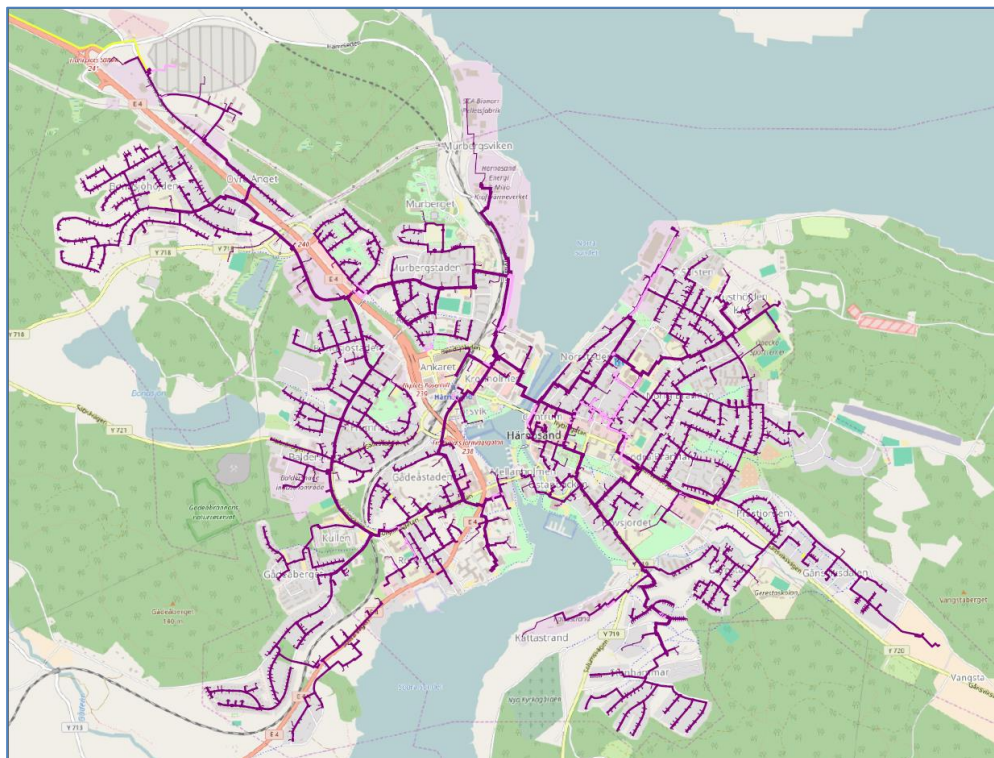
Härnösands Elnät kommer framöver att arbeta med fortsatt fokus på störningsfria leveranser, bevaka utvecklingen av smarta elnät och utveckla säkerhetsarbetet med AMS (Arbete Med Spänning).

5.5 Fjärrvärme

Produktionssystemet består av huvudproduktionsanläggningen, kraftvärmeverket samt flera mindre anläggningar i olika områden. Till det kommer spillvärme från SCA Bionorrs pelletsfabrik utgör cirka 18 procent av den totala energiomsättningen på 260 GWh vid kraftvärmeverket i Härnösand. Genom att produktionen är fördelad på ett flertal anläggningar är tillgängligheten på den sammanlagda produktionen mycket god.

På huvudproduktionsanläggningen finns en bibränslepanna för kraftvärmeproduktion och en bibränslepanna för värmeproduktion. Även en elpanna, en oljepanna och en pelletspanna finns som reserv och spetslast. Tillsammans med de yttre anläggningarna finns en stor effektkapacitet i reserv för att klara fjärrvärmeleveransen i händelse av störningar på vår huvudproduktionsenhet.

Distributionsnätet för fjärrvärmerna i Härnösand är etablerat inom alla centrala områden med något undantag. Till nätet är drygt 2 000 st kunder anslutna. Av flerbostadshusen/lokalerna är 95 % anslutna och av småhusen är 50 % anslutna inom tätorten. Tillgängligheten i överföringen av värme i Härnösand är 98 % men är större för den enskilda kunden då påverkan på antalet kunder är begränsad vid störning.



Karta över fjärrvärmens utbredning (markerade linjer) i Härnösand (2016)

Genom att arbeta med förebyggande underhåll och långsiktiga reinvesteringsplaner säkerställs en hög tillgänglighet. Planerade underhållsåtgärder och avbrott för inkoppling av nya kunder sker under sommarhalvåret och störningar vintertid är ovanligt.

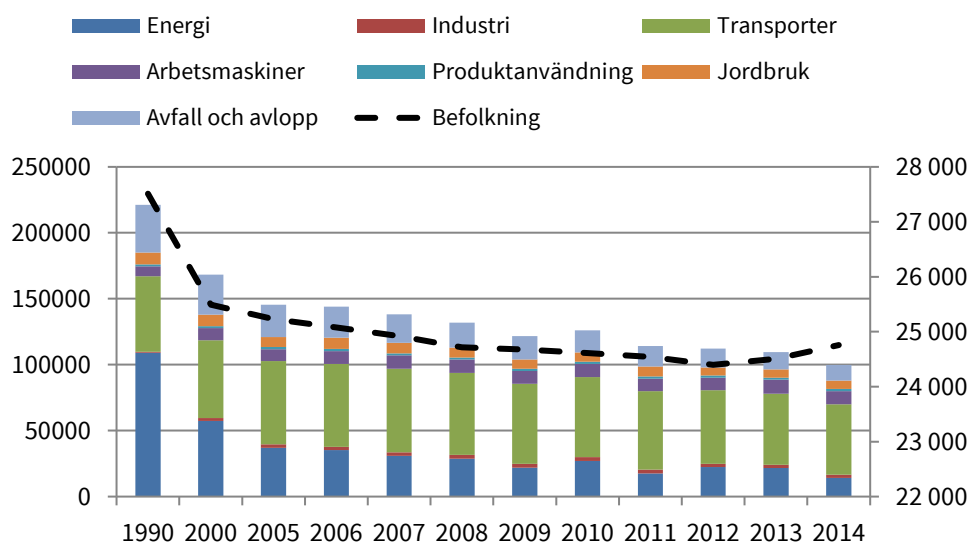
Huvuddelen av fjärrvärmeverksamheten omfattas av miljöbalkens bestämmelser för tillstånd och anmälan. Miljöpåverkan sker främst genom utsläpp till luft av stoft, svavel och kväveoxider.

Ökningen av fjärrvärmens marknadsandel bidrar till att minska miljöbelastningen i samhället.

6 Appendix

Nulägesbeskrivning

Utsläppen av växthusgaser har mer än halverats år 2014⁷ jämfört med år 1990. Orsakerna till minskningen står främst att finna i övergången från enskild uppvärmning med olja till fjärrvärme. De sammanlagda utsläppen av växthusgaser i Härnösand som geografiskt område uppgick 2014 till sammanlagt ca 100 000 ton koldioxidekvivalenter. De omfattar då utsläpp inom sektorerna energi, industri, transport, arbetsmaskiner, produktanvändning, jordbruk, avfall och avlopp (se figur 1).

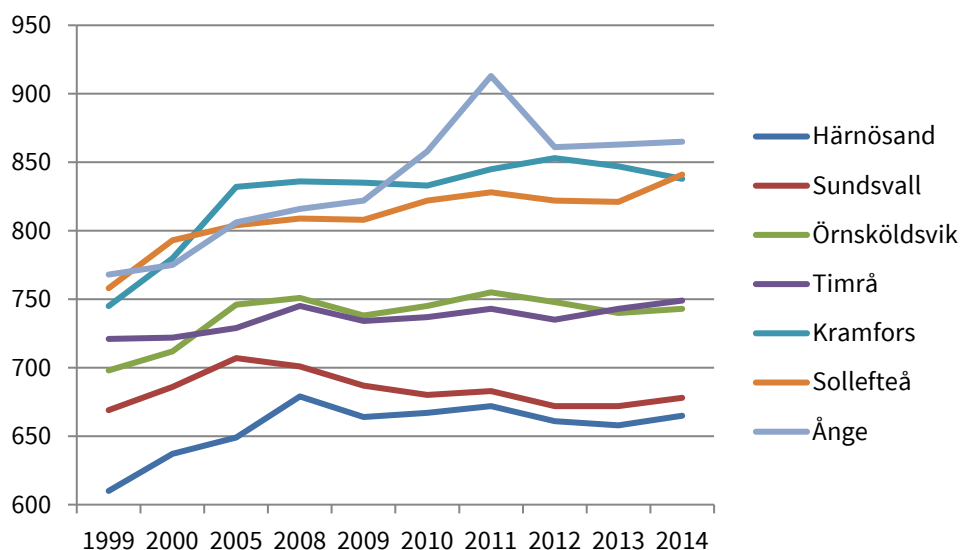


Figur 1. Utsläpp av växthusgaser för Härnösands kommun (vänster axel), redovisat i ton koldioxidekvivalenter per sektor från 1990 till 2014, samt befolkningsutvecklingen (höger axel) under samma period.

Av diagrammet framgår att utsläppen från transporter i Härnösand är dominerande jämfört med övriga sektorer. Transporter står för mer än hälften av utsläppen av växthusgaser idag och tillsammans med arbetsmaskiner så utgör de nära två tredjedelar. Av transporterna står personbilarna för majoriteten av utsläppen (ca 55 %) följt av tunga lastbilar (ca 27 %). I beräkningen ingår både det statliga och kommunala vägnätet. Beräkningarna bygger bl.a. på information om trafikarbetet på varje väglänk avseende olika fordonstyper inklusive vilket bränsle de går på, hastighetsgränser, andel kallstarter m.m.

Den genomsnittliga körsträckan per innevånare i Västernorrlands län varierar stort inom Västernorrlands län (figur 2). I Härnösand var körsträckan lägst i länet, 665 mil per person under år 2014, och i Ånge kommun som är mer glest befolkat är körsträckan 865 mil per person.

⁷ RUS – Nationella emissionsdatabasen - Utgår från Sveriges officiella utsläppsstatistik, som rapporteras bland annat till FN:s klimatkonvention och luftvårdskonventionen. Utsläppen för Sverige har fördelats över landet i ett rutnät där rutorna motsvarar 1km.



Figur 2. Antal körda mil med bil i genomsnitt per kommuninvånare och år.

Antal miljöbilar⁸ i Härnösand (enligt definitionen för skattebefrielse i Vägtrafiklagen 2006:227 före 1 januari 2013) var vid årsskiftet 2014/2015 13 % (1 633 miljöbilar) av totala 12 324 registrerade bilar i Härnösand. Enligt miljöbilsdefinition efter 1 januari 2013 var andelen 1 % (109 miljöbilar). För riket var andelen miljöbilar samma period 16 % enligt definitionen före 2013 och 2 % efter.

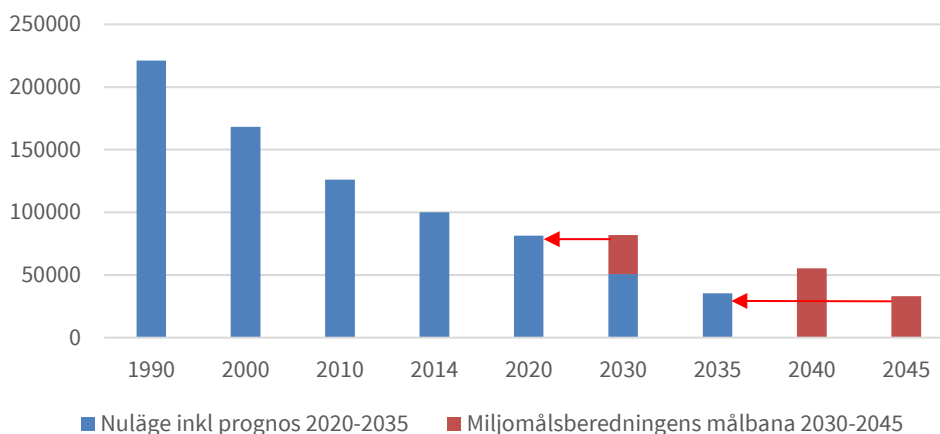
Bensinförbrukningen⁹ år 2014 var per invånare i Härnösand 151 liter (Riket 139 liter) och dieselförbrukningen 305 liter (Riket 290 liter). År 2015 minskade dieselförbrukningen i Härnösand (288 liter) men bensinförbrukningen ökade (162 liter).

Nuläge för Härnösand inklusive prognos för framtiden utifrån Härnösands och Miljömålsberedningens förslag till målbana för klimatmålen fram till år 2045

Det nationella målet för Sverige år 2020 att minska utsläppen av växthusgaser med 40 procent i förhållande till 1990 års nivåer uppnådde Härnösand redan år 2008. Utifrån måluppfyllelse av Härnösands etappmål om fossiloberoende fordon till år 2030 beräknas Miljömålsberedningens förslag om målbana till år 2030 (63 % lägre utsläpp än år 1990) nås redan omkring år 2020, se figur 3. I tillägg så har Härnösand goda förutsättningar att nå Miljömålsberedningens förslag till långsiktiga klimatmål i förtid.

⁸ Trafikanalys (2014/2015) Antal miljöbilar

⁹ SCB (2012-2015) Bensin- respektive dieselförbrukning per invånare, för bilar med bensin eller diesel som enda bränsle.



Figur 3. Utsläpp av växthusgaser för Härnösands kommun till år 2014 inklusive prognos fram till 2035 (i blått) förutsatt måluppfyllelse av Härnösands etappmål till år 2030, redovisat i ton koldioxidekvivalenter, samt Miljömålsberedningens målbana (i rött) för Härnösand fram till år 2045.

Från globala till lokala klimatmål

Globala mål och klimatavtal

Världens stats- och regeringschefer har förbundit sig att följa FN:s 17 globala mål för hållbar utveckling (nedan Agenda 2030) som antogs vid FN:s toppmöte den 25 september 2015.

Vid FN:s klimatomöte COP21 i Paris i december 2015 fattades beslut om ett nytt globalt klimatavtal att gälla från år 2020. Avtalet utgör en grund för det fortsatta globala klimatsamarbetet. Varje land åtar sig att bidra till att den globala uppvärmningen begränsas till mindre än 2 grader med intention att begränsa den till högst 1,5 grader. Översyn och uppföljning av åtagandena ska därefter ske vart femte år. Sveriges bidrag inför klimatomötet ingick som en del av EU:s åtaganden. Även om alla länders frivilliga åtaganden inför klimatomötet genomförs, beräknas den globala uppvärmningen bli närmare tre grader, varför det kommer att krävas ytterligare skärpningar i framtiden.

Nationellt

Riksdagen har beslutat om det nationella, svenska miljömålssystemet, där ansvaret för att på sikt nå miljömålen är fördelat mellan åtta centrala myndigheter. För Härnösands klimat- och energiplan gäller främst målen Bekämpa klimatförändringen för vilken Naturvårdsverket ansvarar för och kräver en samhällsomställning för att uppnås. Riksdagen har därför fastställt två preciserings:

1. Temperatur. Den globala ökningen av medeltemperaturen begränsas till högst 2 grader jämfört med den förindustriella nivån. Sverige ska verka internationellt för att det globala arbetet inriktas mot detta mål.
2. Koncentration. Sveriges klimatpolitik utformas så att den bidrar till att koncentrationen av växthusgaser i atmosfären på lång sikt stabiliseras på nivån högst 400 miljondelar koldioxidekvivalenter.

För att klara detta har riksdagen som etappmål fastställt att Sveriges utsläpp av växthusgaser år 2020 ska vara 40 % lägre än år 1990, vilket bland annat innebär 20

miljoner ton lägre utsläpp från sektorer som inte ingår i handeln med utsläppsrätter.

Regeringen har även genom Miljömålsberedningen framfört förslag om ett långsiktigt mål för år 2045 och en målbana med etapper för utsläppsminskningar på vägen. Vidare föreslår Miljömålsberedning att utsläppen av växthusgaser för inrikes transporter senast år 2030 ska vara minst 70 procent lägre jämfört med 2010 års nivå.

Naturvårdsverket¹⁰ har väglett och bidragit med underlag till Sveriges genomförande av Agenda 2030, för en långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. De har kartlagt hur mål och delmål i Agenda 2030 förhåller sig till miljö kvalitetsmålen och till generationsmålet.

Regionalt - Västernorrland

Med utgångspunkt från de nationella målen och den regionala utvecklingsstrategin för Västernorrland (RUS) år 2011-2020, har Länsstyrelsen Västernorrland i samverkan med kommuner, företag och organisationer i länet tagit fram en handlingsplan med exempel på aktiviteter inom energi- och klimatområdet att genomföra i Västernorrlands län (år 2015). Aktiviteterna genomförs i samverkan mellan parterna. Deltagare och ansvariga för respektive aktivitet framgår av handlingsplanen.

Lokalt i Härnösand

Kommunen har en central roll för genomförandet på lokal nivå, men även näringslivet har en viktig roll. Produktion, transporter och service måste i framtiden leva upp till delvis nya krav. Härnösands kommun har, i jämförelse med andra orter, goda (strukturella och demografiska) förutsättningar att nå en hög energieffektivitet, som minst svarar mot de nationella målsättningarna.

Härnösands kommun har parallellt med framtagandet av planen tagit fram övergripande klimatmål för Härnösand. Klimatmålet är att nå nollvisionen för klimatet år 2045 och en fossiloberoende fordonsflotta år 2030 där kommunkoncernen ska vara en föregångare och nå målen före. Klimatmålen beskrivs under avsnitt 3 tillsammans med kommunens Miljö- och klimatpolicy.

Planen ansluter till de nationella miljö kvalitetsmålen och har även starka kopplingar till de globala målen för hållbar utveckling.

Miljömålet Begränsad klimatpåverkan har direkt koppling till de globala miljö målen (7) Hållbar energi för alla och (13) Bekämpa klimatförändringen, samt indirekt koppling till (15) Ekosystem och biologisk mångfald. planen har utöver det även koppling till de globala målen (3) Hälsa och välbefinnande, (9) Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, (11) Hållbara städer och samhällen och (12) Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Initiativet till fossilfritt 2030

Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsländer. Regeringen startade inför klimatmötet COP21 i Paris initiativet Fossilfritt Sverige, där svenska aktörer ges möjlighet att synliggöra hur de bidrar till klimatarbetet. Initiativet samlar aktörer från näringslivet, kommuner, regioner och organisationer från hela landet.

¹⁰ Regeringsuppdrag – Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030. Ärendenr NV-03115-16 (2016-08-25 Naturvårdsverket)

Härnösands kommun beslutade den 12 november 2015 att ställa sig bakom initiativet i vilken Härnösand ska synliggöra och samarbeta runt arbetet för ett fossilfritt Sverige.

En nationell samordnare har utsetts av Miljö- och energidepartementet med rollen att tillhandahålla en plattform för dialog och samarbeten mellan aktörerna och regeringen.

Tillväxtstrategi 2030 Härnösand

Tillväxtstrategins övergripande målbild redovisas under avsnitt 3 och återfinns i sin helhet i kommunens Tillväxtstrategi 2030. Den bygger på sex delstrategier för att nå Härnösands kommuns vision och mål. Klimat- och energiplanen är en handlingsplan som ska bidra till Härnösands tillväxt som i sin tur ska bidra till Härnösands klimatmål.

Hörnstenarna för hållbar tillväxt i Härnösand är (1) Företagsamhet, (2) Utbildningar som grundar och (3) Den Personliga livsmiljön.

För att uppnå målbilden krävs även en samlande (4) Gemensam kraft i samhället samt (5) Hållbarhet som ska genomsyra allt vi gör.

Som bas för vår utveckling vilket även är en viktig möjliggörare för fortsatt tillväxt, finns delstrategin (6) Infrastruktur, vilken bygger på väl fungerande och funktionella kommunikationer, såväl för den digitala uppkopplingen mot omvärlden som att kunna förflytta sig fysiskt i den.

Mycket handlar om att vara öppen och mottaglig för det nya och att se dagens och morgondagens möjligheter. Att lyfta fram och vara stolt över såväl egna som andras framgångar är en nyckel för Härnösands framtida tillväxt.

Utvecklingen inom hållbarhet har gått från att handla om miljöfrågan till att i allt större omfattning inbegripa förändringar i hela samhället, även socialt och ekonomiskt, samt att skapa nya affärsmässiga möjligheter inom området. Att satsa på långsiktig hållbarhet är ett måste i dagens och morgondagens samhälle.

Om klimat- och energiplanen

Bakgrund, syfte och arbetsprocess

Planen syftar till att skapa en sammanhållen och övergripande del för det strategiska klimat- och energiarbetet samt för att uppnå kommunens långsiktiga målsättningar inom området.

Den visar på kommunens riktning och vilja i klimat- och energiarbetet men den är också en plattform för att skapa bättre förutsättningar för en aktiv kommunikation med kommunens medborgare, företag och organisationer.

Planen utgör en av flera handlingsplaner som del i kommunens långsiktiga arbete för en hållbar utveckling. Delstrategier för åtgärder i planen är en hållbar tillväxt (se Tillväxtstrategi 2030 Härnösand). Vilka alla tillsammans ska bidra till att uppnå kommunens övergripande klimatmål.

Den tidigare energiplanens åtgärder har till stor del genomförts och genom den nya planen fortsätter Härnösands kommuns långsiktiga strategiska arbete inom klimat och energifrågor.

Giltighetstiden för planen är 2017-2020. Den tidigare energiplanens giltighet har fortlöpt tills den nya planens antagande.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för kommunens plan. Den tidigare energiplanen gällde för perioden 2006 – 2015. Arbetet med att ta fram en ny energiplan påbörjades hösten 2015. Ursprungligen var tanken att enbart revidera tidigare energiplan men har under arbetets gång utvidgats till att omfatta en mer heltäckande plan som förutom lagkrav omfattar hur kommunen ska arbeta för att begränsa kommunens klimatpåverkan. Projektet har även tagit fram långsiktiga klimatmål och etappmål för antagande då långsiktiga målsättningar inom klimat- och energiområdet saknats.

Arbetet har bedrivits enligt den projektmodell som används av Härnösands kommun och projektdirektiv och projektplan togs fram under hösten 2015.

För att få en bred och heltäckande plan och förankring har representanter från Härnösand Energi & Miljö AB, AB Härnösandshus och Härnösands kommun deltagit. I specifika frågor har dessutom andra berörda förvaltningar medverkat löpande under processen med att ta fram planen.

Projektorganisationen har bestått av projektgrupp, styrgrupp och referensgrupp.

Projektgruppen har bestått av representanter från Kommunen, HEMAB och Härnösandshus AB. Styrgruppen har representerats av kommunstyrelseförvaltningen och samhällsförvaltningen. Referensgruppen har utgjorts av politiska representanter från Kommunen, HEMAB och Härnösandshus AB. Referensgruppen har även ett samordnat uppdrag för miljö-, klimat- och energistrategiskt arbete.

Struktur

Planens dokumentstruktur är framtagen med ett förord och en inledning som kortfattad beskriver planens bakgrund, syfte och omfattning. Vidare redogörs kommunens övergripande mål för arbetet. Planens handlingsplan innehåller inriktning av åtgärder inom både klimat- och energiområdet uppdelad i fem prioriterade insatsområden. Insatsområdena är:

- fysisk planering
- förnybar energiförsörjning
- energieffektivisering och ett hållbart byggande
- hållbara transporter
- hela Härnösand är med!

Varje insatsområde är i sin tur indelat i åtgärder för den geografiska kommunen respektive kommunkoncernen. I handlingsplanen redovisas åtgärderna kopplade till respektive insatsområde. För samtliga åtgärder anges en kort beskrivning, tidsplan och ansvarig för genomförande.

Avgränsning

Planen har mål och åtgärder för kommunen som organisation likväl som för kommunen som geografiskt område. Med kommunal organisation menas kommunens förvaltning samt dess helägda bolag (kommunkoncernen). Åtgärder är främst inriktade på kommunkoncernen men berör även alla som bor, lever och verkar i kommunen.

Huvudfokus ligger på att begränsa klimatpåverkan genom att bl. a. minska koldioxidutsläpp och andra miljöpåverkande utsläpp från energianvändningen inkl. transporter och konsumtion av varor och tjänster. Åtgärder som rör klimatanpassning och krisberedskap ingår inte i planen utan hanteras separat.

Härnösands kommun ansvarar inte för åtgärder i planen som ligger utanför kommunens juridiska områden och eller utanför kommunens rådighet.

Påverkan av varor och tjänster som invånare, företag och offentlig verksamhet konsumerar och som har producerats utanför kommunen är svåra att beräkna och har inte direkt tagits med i planen men är viktiga bidrag i att begränsa kommunens klimatpåverkan.

Relation till andra styrande dokument

Planen har nära koppling till flera andra styrande dokument som till exempel: Översiktplanen, Tillväxtstrategin (under remiss), Avfallsplan, Kemikalieprogram (under framtagande), Trafikprogram, Policy och riktlinjer för Härnösands kommun gällande bl.a. inköp och upphandling av varor och tjänster och resor som vi gör i Härnösands kommun.

Miljöbedömning

Enligt miljöbalken 6 kap. 11§ och förordningen (1998:905) ska en miljöbedömning göras när en kommun upprättar en ny energiplan om dess genomförande kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Planens handlingsplan med åtgärder är ett strategiskt dokument som pekar ut kommunens viljeyttring på klimat- och energiområdet. Då planen inte innehåller någon genomförandeplan är kommunens samlade bedömning att planen inte medför någon betydande miljöpåverkan. Om handlingsplanens åtgärder vid genomförandet kan komma att medföra en betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. miljöbalken ska en miljökonsekvensbeskrivning upprättas i samband med genomförandet av dessa åtgärder.

Bedömningen är att planens inriktning av åtgärder leder till åtgärder som sammantaget begränsar klimatpåverkan och bidrar positivt till en hållbar utveckling av Härnösands kommun, både som organisation och geografiskt område.

Kommunicering

Planen ska i samband med antagandet kommuniceras till samtliga inom kommunkoncernen genom verksamhetsansvarig på respektive förvaltning och bolag.

Nämnder, förvaltningar, kommunala bolag och övriga intressenter erbjuds löpande informationstillfällen om planen. När handlingsplanen är fastställd av kommunfullmäktige ska den finnas tillgänglig både i tryckt format och digitalt på kommunens hemsida.

En populärversion av planen tas fram som riktar sig mot extern och enklare kommunikation i exempelvis skolor, hemtjänsten och för allmänheten.

Allmänheten kommer att informeras via kommunens hemsida och sociala kanaler, i dagspressen samt genom att en populärversion finns tillgänglig.

Kommunstyrelseförvaltningen ansvarar för att en populärversion tas fram.

Uppföljning

Planen gäller perioden 2017 till och med 2020 med sikte på 2030 och framåt. Handlingsplanen med åtgärder kommer att följas upp och revideras årligen.

De åtgärder som redovisas i handlingsplanen är de huvudåtgärder som bör ligga till grund för berörda förvaltningars och bolags fortsatta arbete.

Ansvariga ska årligen redovisa vidtagna åtgärder enligt handlingsplanen till kommunstyrelseförvaltningen. Vidtagna åtgärder och resultat som uppnåtts sammanställs av kommunstyrelseförvaltningen och redovisas till kommunstyrelsen.

Målen i planen är tidsbestämda och specificerade för att underlätta uppföljningen. Uppföljningen kan med fördel knytas till kommunens rapporteringsverktyg Stratsys. Uppföljningen bör så långt möjligt baseras på redan befintlig statistik och indikatorer ska tas fram för att bidra till den löpande uppföljningen.

Kommunstyrelseförvaltningen är ansvarig att samordna och sammanställa uppföljning och utvärdering.

Revidering av planen sker vid behov men ska aktualitetsprövas minst vart fjärde år. Ändringar i form av redaktionella justeringar tillåts göras utan formellt beslut av Kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige ansvarar för revideringen av denna plan.